

34 **TERIA QVARTA**

bit em̄ regnū cælorū. Siue uia dñi preparauit, qñ cor-
pora humana baprizando abluir, sed p̄tā non dimi-
sit: illū præfigurās, qui nō solū in aqua, sed etiā in spū
sancto erat baptizaturus, & p̄tā hoībus remissurus.

QVARTA QVARTA
quatuor temporum. Lucae .i.

**In illo tempore. Missus est angelus Gaa-
briel à deo in ciuitatē Galilææ, cui nomen
Nazareth. Et reliqua.**

Idcirco angeli priuatis
noībus cēlent, ut signe-
tur per uocabula etiam
in operatione qd ualeant.
Neq; etem̄ in illa sctā ciui-
tate, quam uisio dei om̄i-
potētis plenā scientia p̄fi-
cit, idcirco ppria noīa for-
tiunt, ne eorū p̄sonę sine nō
minibus sciri non possint,
sed cū ad hos aliqd mini-
straturi ueniunt, apud nos

etiā noīa à ministerijs trahunt. **Ad Mariā** ergo uirgī
nē **Gabriel** mittit, q dei fortitudo noīatur. Illū quip-
pe nunciare ueniebat, q ad **bellādas** p̄ātes aēreas,
humilis apparere dignatus est. **De q̄** per **Psal.** dicit:
Dñs fortis & potēs, dñs potens in p̄lio. Et rursus:
Dñs uirtutū ipse est rex glorię. **Per** dei ergo fortitudē
nem nunciāndus erat, q uirtutū dñs et potēs in p̄lio,
cōtra p̄ātes aēreas ad bella ueniebat. **M̄sem** aut̄ se-
xtū **Martiū** intellige, cuius 20 & 5 die dñs n̄r & con-
ceptus tradit & passus, sicut & in 25 die m̄s̄is **Decē-**

Psal. 23.

QUATVOR TEMPORVM 39

bris natus. Quod si uel hoc die (ut nonnulli arbitrantur) æquinoctium uernale, uel illo solstitiū brumale fieri credat, conuenit utiq; cū lucis incrementō concipi, uel nasci eū, q̄ illuminat om̄em hoīem uenientē in hunc mundū. At si q̄s ante dñicæ natiuitatis & cōceptiōis tēpus, lucē uel crescere, uel tenebras superare conuiterit, dicimus & nos q̄a & Iohānes tunc ante faciem aduērus eius regnū cælorū euāgelizabat, & nunc q̄q; p̄dicatoribus imperat: **Ite** facite ei q̄ ascendit super occasum. Cur autē Iohānes circa æquinoctium autu-
 ipse q̄ uel ex sua, uel ex ueteris testamēti (ut multi autumant) p̄sona loquit: Illū oportet crescere, me autē
 minui. **Ad uirginē despōsatā uirō cui nomen erat Joseph, de domo Dauid, et nomen uirginis Maria.** Multas ob causas saluator non de simplici uirgine, sed de despōsata uoluit nasci. P̄mo uidelicet, ut per gnationem Ioseph, cuius Maria cognata erat, Mariæ q̄q; nosceret origo. Neq; em̄ mos est scripturæ, forminaꝝ genealogiā texere. Nā & de utroq; pōt intelligi, q̄d dicit de domo Dauid. Deinde, ne uelut adultera lapidaret a Iudæis, malēs aliq̄s de suo ortu, q̄ de pudore dubitare parentis. Simul & uirginibus impudicis occasiōē tollens, ne matrē q̄q; saluatoris dicerēt falsis suspiciōibus infamatā. Tertio, ut in Aegyptū fugiens & rediēs, haberet solatiū uiri, q̄ integerrimæ uirginitatis custos parit̄ ac testis existeret. Quarto, ne partus eius diabolo pateret, q̄ si eū de uirgine natū cognosceret, forsitan q̄si ceteris hoībus eminetiorē morti tradere timeret. Maria autē Hebræe stella maris, Syriace uero dñia uocat. & merito, q̄a & totius mūdi dñm, & lucē sepi meruit gnare pennē.

psalm. 67

Iohan. 2

Et ingressus angelus ad eam dixit: Ave gratia plena, dñs tecum, benedicta tu in mulieribus.] Bene gratia plena uocatur, quæ nimirū gratiā quam nulla alia meruerat assequit, ut ipsum uidelicet gratiæ conciperet & gigneret autorem. **Quæ cū audisset turbata est in sermone eius, & cogitabat qualis esset ista saluatio.**] Disce uirginū moribus, disce uirginū uerecūdia, disce uirginū oraculo, disce mysterio. Trepidare uirginū est, & ad oēs uiri ingressus pauere, oēs uiri affatus uereri. Discant mulieres propositū pudoris, imitari solā in penetralibus, quā nemo uirorū uideret, solus angelus reperiēs, solam sine comite, solā sine teste, ne quo degeneri deprauaret affectu, ab angelo salutatur. Disce uirgo uerborū uitate lasciuiam, Maria etiā saluatiōem angeli uerebatur. Erat tamē cogitās (inquit) qualis esset ista saluatio. Et ideo cū uerecūdia, quæ pauebat: cum prudētia, quia benedictiōnis nouā formulā mirabat, quæ nusquam lecta est, nusquam ante comperta. **Et ait angelus: Ne timeas Maria, inuenisti gratiā apud dñm.** Quia saluatiōe insolita, utpote quæ ei soli seruabatur, ut uiderat turbatā, quasi familiaris notā uocās ex noiē, ne timere debeat, iubet. Et quia gratia plenam uocauerat, eandē gratiā & astruit plenius, & huberius explicat, dicens: **Ecce concipies in ytero, & paries filiū, & uocabis nomen eius Iesum.** Iesus saluator siue salutaris interpretat. Cuius sacramentum noiē alloquens Ioseph angelus, exposuit: ipse em̄ (inquit) saluū faciet populū suū à peccatis eorū. Nō ait populū Israel, sed populū suū, hoc est, in unitatē fidei ex præputio & circūcisione uocatū. Quibus ex diuersa parte cōgregatis, fieret unū ouile & unus pastor.

Dixerit magnus, & filius altissimi uocabit, & da-
bit ei dñs deus sedē **Dauid** patris eius. **J** Dicitū est &
de **Iohāne**, q̄a erit magnus, sed quasi homo magnus;
hic, quasi deus magnus. Ille em̄ magnus coram dño,
hic aut̄ erit magnus (inquit) & filius altissimi uocabi-
tur. Idem ergo filius altissimi, q̄ in utero uirginali cō-
ceptus & natus est, idē homo in tēpore creatus ex ma-
tre, q̄ deus est ante tēpora natus ex patre. Si aut̄ idem
homo, q̄ deus est, omittat **Nestorius** rātum hoīem dī-
cere ex uirgine natū, & hunc à uerbo dei nō in unita-
tē personā, sed in societate, inseparabilē esse receptū.
Alioqui nō unum **Christū** uerū deum & hoīem, sed
duos (quod dici nefas est) asserere, ac p̄ hoc nō trini-
tate, sed quaternitate prædicare cōuincitur. **Catholi-**
ca aut̄ fides, sicut unum quēlibet hoīem carnē & ani-
mā, ita hoīem & uerbum unū **Christū** rectissime cōfi-
teretur. Iuxta quod & angeli uerba significāt, quæ dan-
dam illi sedē **Dauid** patris eius asseuerāt. Qui enim
eundē ipsum patrē haberet **Dauid**, quē filium altissi-
mi uocari, p̄nunciat, in duabus utriq̄ue naturis, unam
Christi personā demonstrat. **Accepit** aut̄ sedē **Dauid**,
ut nimirum gentē, cui **Dauid** quondā & filij eius tē-
poralis regni gubernacula præbuerunt, ipse perpetu-
um uocaret ad regnū, quod eis paratū est ab origine
mūdi, **Et regnabit i domo Jacob in æternū,**
& regni eius nō erit finis. Et **Isaias** ait: **Multipli-** **Isaie. 9.**
cabitur eius imperiū, & pacis nō erit finis. **Sup** solū
Dauid, & sup regnū eius sedebit, ut cōfirmer illud, &
corroboret in iudicio & iustitia. **Nō** dixit in acquisi-
tione glorię, gazarumq̄; terrestriū, nō in uictoria gen-
tium plurimarū, urbiumq̄; debellatiōe superbarum,
sed in iudicio & iustitia. **Per** hæc enim regnū **Christi,**

& in singulis quibuscq; fidelibus, & in uniuersa per orbē multiplicatur pariter & cōfirmatur ecclesia. **Domū** nancq; **Iacob**, totā ecclesiam dicit, quæ uel de bona radice nata, uel cū oleaster esset, merito tamen fidei in bonam est inserta oliuā: quam post triumphū possessionis alloquēs saluator ait: **Qui** timetis dñm, laudate eum, uniuersum semē **Iacob** magnificate eum. Non autem ideo futuri temporis uerbo magnus exiturus **Iesus**, filius altissimi uocādus, sceptrū **Dauid** ac cepturus, & in domo **Iacob** regnaturus asserit, q̄a iuxta quod hæretici sapiunt, atque à ueritate desipiunt, **Christus** ante **Mariā** non fuerit: sed q̄a homo assumptus in deum, clarificatus est ea claritate, quā uerbū dei habuit, priusquā mūdus esset, apud patrem. Hoc est, ut idem filij nomen eandem **Christi** psonam homo cum deo plenus gratia & ueritate sortiretur. **Dixit autem Maria ad angelū: Quomodo fiet istud, qm̄ uirū nō cognosco?** Propositum suæ mentis reuerēter exposuit, uitam uidelicet uirginale se ducere decreuisse. Quæ quia prima fœminarū tantæ seruituti se mancipare curauit, iure singulari præcæteris fœminis beatitate meruit excellere. [**Quō** (inquit) fiet istud?] **Nō** ait, unde hoc sciam? sed quō (inquit) fiet, q̄niam uirum non cognosco? **Ordinē** uidelicet obsequij cui subdatur, inquirens, nō autem signū cui credat, flagitās. **Neq;** em̄ decebat electam generatura deū uirginē, dubiā dissidentia, sed prudētia cautā existere: q̄a nec facile poterat homo nosse mysteriū, quod in deo manebat à seculis absconditum. **Quia** ergo legerat: ecce uirgo in utero habebit, & pariet filiū, sed quō id fieri posset non legerat, sciscitabat ut ab angelo, quod in ppheta non inuenit. **Et re-**

Statu. 21.

**spō dēs angelus dicit ei: Spiritus sanctus
 superueniet in te. 7 uirtus altissimi obumbrabit tibi.** Non uirili (inqt) quod nō cognoscis, semine,
 sed spūs sancti, quo impleris, opere cōcipies. Erit in
 te cōceptio, libido nō erit concupiscentia. Non erit
 æstus, ubi umbram faciet spūs sanctus. Verum in eo
 qd ait, [& uirtus altissimi obumbrabit tibi,] potest
 etiā incarnati saluatoris utraq; natura designari. **Um**
 bra quippe à lumine solet & corpore formari. & cui
 obūbra tur, lumine gdem uel calore solis, quantū suf
 ficir, resti cit sed si ipse solis ardor perferri nequeat, in
 terposita uel nubecula leui, uel quolibet alio corpo
 re tēperatur. Beata igitur uirgo, qa quasi purus ho
 mo oēm plenitudinē diuinitatis corporaliter cape
 re nequibat, uirtus ei altissimi obūbrauit. i. incorpo
 rea lux diuinitatis, corpus in ea suscepit humanitatis.
 De quo pulchre ppheta: **Ecce dñs (inquit) ascēdet su** Isa. 63.
per nubē leuē, & ingredietur Aegyptū. quod est di
 cere: **Ecce uerbū dei patri cōæternū, lumentq; de lu**
mine ante secula natum, carnē in fine seculorū, atque
animā nullo peccati pondere grauātā suscipiet, & de
utero uirginali tanq̄ sponsus de thalamo suo proce
det in mundū. Ideoq; 7 quod nascetur sanctū,
vocabitur filius dei. Ad distinctionē nostræ san
 ctitatis, Iesus singulariter sanctus nasciturus asserit.
 Nos quippe et si sancti efficimur, nō tñ nascimur: qa
 ipsa naturæ corruptibilis cōditiōe cōstringimur, ut
 merito cū Propheta gementes singuli dicamus: **Ec**
ce in iniquitatibus cōceptus sum, & in delictis pepe
rit me mater mea. Ille autem solus ueraciter sanctus
est, qui ut ipsam conditionem naturæ corruptibilis
uinceret, ex cōmixtione carnalis copulæ conceptus

non est. [Sanctū (inquit) uocabitur filius dei.] Quid ad hoc dicis Nestoriane, qui beatā Mariā dei negas esse genitricem, apertam niteris impugnare ueritatem: Ecce dixit deum supernū eturum, dei filiū nasciturum. Quō ergo aut dei filius deus nō est, aut quē deū edidit, quō theotocos. i. dei genitrix non esse potest?

Et ecce Elizabeth cognata tua. & ipsa concepit filiū in senectute sua. Et hic mensis est sextus illi, quā uocatur sterilis, quā non erit impossibile apud deum omne uerbum.

Ne uirgo se parere posse diffidat, accepit exemplū anus sterilis parituræ, ut discat omnia deo possibilia, etiam quę naturæ ordini uidentur esse cōtraria. Si quē uero mouet, quō beatæ Mariæ cognatā dicat Elizabeth, cum hæc de domo David, illa de filiabus Aaron originem duxerat, animaduertat proauos earū liberis inuicē nuptum traditis, utrāq; tribum potuisse coniungere. Cui si hæc expositio forte nō sufficeret cōtentioso insistenti, quasi hoc contra interdictum legis fieri nequiuert, legat

Exodi. 6.

Exodum, ubi scriptum est: Accepit autē Aaron uxorē Elizabeth, filij Aminadab, sororem Naafon, quæ peperit ei Nadab, Abiu, Eleazar, & Ithamar. Videatq; ante edictum legis superna prouisione sacerdotalem regali iā uinctam fuisse progeniē, ut uide licet dñs Iesus Christus, qui scdm carnem uerus rex & sacerdos erat futurus, ipsam quoq; carnē de utraq; David scilicet & Aaron, stirpe susciperet. Vnde & in hac utraq; tribu chrisma per legem mysticū celebratur, Christi nimirum nominis pariter et gnationis pregnuncium: & ipse David domum dei ingrediens, panē sanctum & gladiū quasi rex & sacerdos accepit, illū uidelicet de suo semine uenturæ præfigurans, qui & p uestra li

QUATVOR TEMPORVM 41

bertate regis iure pugnaret, & p uestra libertatis ab
solutione panem suæ carnis offerret. **Dixit autem**
Maria: Ecce ancilla dñi. fiat mihi secundum
verbum tuū. Quanta cum deuotione humilitas, q̄
& angeli pmissum optat impleri, & seipsam quæ m̄
eligitur, nun cupat ancillā, apertissime insinuans qa
nihil sibi meriti uendicet in eo, quod dñi iussis obse-
cūdet. **Fiat (inqt) sine uiri semine cōcept⁹** in uirgine,
nascat de spū sancto integra caro, Sanctū quod nasci
tur de homine matre, sine hoīe patre, uocel dei filius.

FERIA SEXTA
quatuor temporum, Lucæ. III.

In illo tempore exurgens Maria, abiit
in montana cum festinatione, in ciuitatem
Iudæ. Et reliqua.

Accepto uirginis cō-
sensu, mox angelus
cælestia repetit: illa
petit mōtana, festinat inuise
re El:zabeth, nō q̄si incredu-
la de oraculo, uel dubia de
exēplo: sed ut lēta pro uoto,
religiosa p officio, typicum
pariter exēplum tribuēs, q̄d
omnis anima quę uerbū dei
mente cōceperit, uirtutū cel-
sa statim cacumina gressu cō-
scendat amoris, quatenus ciuitatē Iudæ. i. cōfessionis
& laudis arcē penetrare, & usq; ad perfectionē fidei,
spei & charitatis, q̄si tribus in ea mēsis ualeat com-